

D – Charakteristika studijního předmětu

Název studijního předmětu	Sociální práce a sociální patologie		
Typ předmětu	Povinný	doporučený ročník / semestr	
Rozsah studijního předmětu	0/2/0	hod. za týden	4
Jiný způsob vyjádření rozsahu	1 hodina týdně přednáška a 1 hodina týdně seminář, v kombinované výuce se bude jednat o výukové bloky v počtu 14 hodin		
Způsob zakončení	zk	Forma výuky	Prez./komb.
Další požadavky na studenta			

- studium odborné literatury a problematiky sociální práce
- příprava na písemnou zkoušku
- zpracování písemných prací, viz. informace k distanční formě

Vyučující

Lenka Gulová, Ph.D, Mgr. Veronika Kolaříková

Stručná anotace předmětu

Student získá základní orientaci v oblasti sociální práce, jako významné pomáhající profese; orientaci v problematice zprostředkované studentskou průběžnou a souvislou praxí z oblasti sociální práce. Důraz je kladen na propojení teorie a praxe, sociální práce jako praktická disciplína a její nově vznikající teoretická základna. Studenti získají orientaci v metodách sociální práce a budou se zabývat aplikací metod sociální práce do praxe. Důležitá je souvislost mezi historickým vývojem sociální práce a současnými trendy v této oblasti. V seminární části se budeme zabývat velkými tématy sociální práce ve světě a u nás; extrémními a problémovými životními situacemi a zásahy v oblasti sociální práce. Student bude hledat souvislosti mezi sociální prací a sociální pedagogikou, zejména v oblasti prevence, axiologické hledisko sociální práce. Důležitý je vztah mezi sociálním pracovníkem a klientem, práva a povinnost, etický kodex, syndrom vyhoření, supervize, nároky sociální práce. Zvláštní pozornost bude věnována sociálnímu zákonu. Součástí je práce s odbornou revue pro sociální práci a prezentace metod sociální práce.

Klíčové výstupy studentů:

- definovat sociální práci, uchopit témata sociální práce v kontextu dalších disciplín, prokázat znalost v oblasti cílových skupin a metod sociální práce, budou se orientovat ve vybraných teoriích sociální práce
- orientace v oblasti sociálních patologií, vztah mezi sociálními patologiemi, sociální politikou a sociální prací
- prokázat znalostí týkající se historického vývoje ve vztahu k vývoji sociální práce, základní znalosti ze světového vývoje i z tradic v českých zemích, uvést významné osobnosti, které tuto disciplínu formovali
- prokázat znalosti k tématům etiky v sociální práci, základní znalosti v oblasti nového sociálního zákona a změn, které přinesl do mechanismu sociální práce, znalost vývoje a trendů sociální práce
- prokázat znalosti směrem k metodám sociální práce
- orientovat se v oblasti výzkumu, pochopit vztah mezi teorií a praxí sociální práce, význam výzkumného šetření pro vývoj metod sociální práce

Na konci předmětu student získá řadu vědomostí, které může uplatnit v praxi, ale i v oblasti výzkumu a projektování v sociálních vědách.

Vybraná témata sociální práce

1. Sociální práce jako obor a vědecká disciplína, spolupráce s dalšími vědními disciplínami, filozofie sociální práce, náboženské zdroje sociální práce
2. Sociální patologie ve společnosti, hledání možných příčin chudoby a jejího dopadu na rodiny a prostředí
3. Sociální patologie (chudoba, bída, agresivita, kriminalita, rozvodovost, nezaměstnanost aj), jejich rozdělení, charakteristika. Pojem anomie ve společnosti.
4. Základní pojmy sociální práce, paradigmatu sociální práce, velká témata sociální práce, vzhled do disciplíny
3. Vývoj sociální práce ve světě (vybraní představitelé)
4. Vývoj sociální práce v České republice (vybrané osobnosti).
5. Sociální pracovník a klient, etický kodex sociálního pracovníka, základní legislativy, vztah, hodnoty, cílové skupiny sociální práce
6. Sociální práce a sociální služby, nároky sociální práce, syndrom vyhoření.
7. Dobrovolnická práce, přístupy k práci s menšinami, sociální práce s osobami ohroženými sociálním vyloučením.
8. Vybrané metody sociální práce (práce s rodinou, terénní sociální práce, komunitní práce, poradenství, krizová intervence, mediace a probace, streetwork aj.)
9. Vybrané teorie sociální práce

10. Sociální práce v praxi, reflexe odborníků, tzv. blok expertů, výzkumná šetření v pracích studentů, výzkumné metody a jejich aplikace do sociální praxe.

Informace ke kombinované nebo distanční formě

Rozsah konzultací (soustředění)

14

hodin za semestr

Rozsah a obsahové zaměření individuálních prací studentů a způsob kontroly

- Studium odborné literatury a problematiky sociální práce, sociálních patologií a sociální politiky
- Zpracování písemné práce - sociální síť v místě bydliště. Studenti se seznámí se sociální problémy v bydlišti, zpracují do textu sociální síť (státní i neziskový sektor, organizace, spolková činnost, odborná pracoviště, aktivisté, komunitní školy atd.), současně si studenti zvolí cílovou skupinu sociální práce, kterou považují za nejpotřebnější a zjistí, jaké služby jsou k ní v dané oblasti směřovány. Sociální síť bude v rozsahu min. tří stran
- Písemná práce z oblasti sociálních patologií – studenti zpracují rešerši z knihy Studie ze sociologické teorie (Merton) z kapitoly Sociální struktura a anomie (s. 132-177). V rámci rešerše v rozsahu 2 stran studenti 1) shrnou základní myšlenky textu a vysvětlí, nad čím a jak se Merton v kapitole zamýšlel, 2) zodpoví otázky, které jim budou k danému textu předloženy v předcházející výuce, 3) vymyslí aktuální příklady náležející k jednotlivým typům adaptace, které Merton v textu vysvětluje. Datum odevzdání: do 24. 3. Úkol bude následně diskutován na semináři.
- Recenze vybraného textu z časopisu sociální práce, na 1 str., získání orientace v odborných zdrojích, především v odborných článcích (WOS), výhodné i pro psaní BP v jakémkoliv tématu
- Texty budou mít 12 písmo, Times New Roman, 1,5 řádkování, součástí bude úvaha nad významem sociální práce. Texty budou vloženy do isu, nejpozději do 30. 3. V měsíci dubnu proběhnou v rámci jedné přednáškové hodiny společné reflexe vypracovaných prací.
- Písemné úkoly budou reflektovány v jednotlivých seminářích
- Příprava na písemnou zkoušku

Studijní literatura a studijní pomůcky

Matoušek, O. a kol. Základy sociální práce. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-473-7

Matoušek, O. a kol. Metody a řízení sociální práce. Praha, 2003.

Matoušek, O. a kol. Sociální práce v praxi. Praha: Portál, 2005.

Matoušek, O. a kol. Sociální služby. Praha: Portál, 2008.

Ondrejko, P. a kol. 2009 Sociálna patológia. Bratislava: Veda 2009, 578 p., ISBN: 978-80-224-1074-8

Ondrejko, P., Kolesárová A.(ed.) 2009 Anómia v spoločnosti – anómia v rodine. Nitra: UKF, Filozofická fakulta 2009, 174 p., ISBN 978-80-8094-514-5

Gulová, L. Sociální práce. Pro pedagogické obory. Praha: Grada, 2011.

Kopřiva, K. Lidský vztah jako součást profese. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-318-8.

Mareš, M. Sociologie nerovnosti a chudoby. Praha: Sociologické nakladatelství, 1999.

Vodáčková, D. Krizová intervence. Praha: Portál, 2007.

Čámský, Sembdner, Krutilová. Sociální služby v ČR v teorii a praxi. Praha: Portál, 2011.

Hawkins, Shohet. Supervize v pomáhajících profesích. Praha: Portál, 2004.

Matoušek, Pazlarová. Hodnocení ohroženého dítěte a rodiny. Praha: Portál, 2010.

Novosad, L. Poradenství pro osoby se zdravotním a sociálním znevýhodněním. Praha: Portál, 2009.

Skovajsa, M. a kol. Občanský sektor. Praha: Portál, 2010

Matoušek, O.- Kroftová, A. Mládež a delikvence. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-71782-262.

Matoušek, O. Práce s rizikovou mládeží. Praha: Portál, 1996. ISBN 80-7178-064-2.

Sociální práce, odborná revue pro sociální práci. www.socialniprace.cz

[Materiály v is](#)

Webové stránky mpsv: <http://www.mpsv.cz/cs/>

Základní znalosti z legislativy, nový sociální zákon o sociálních službách